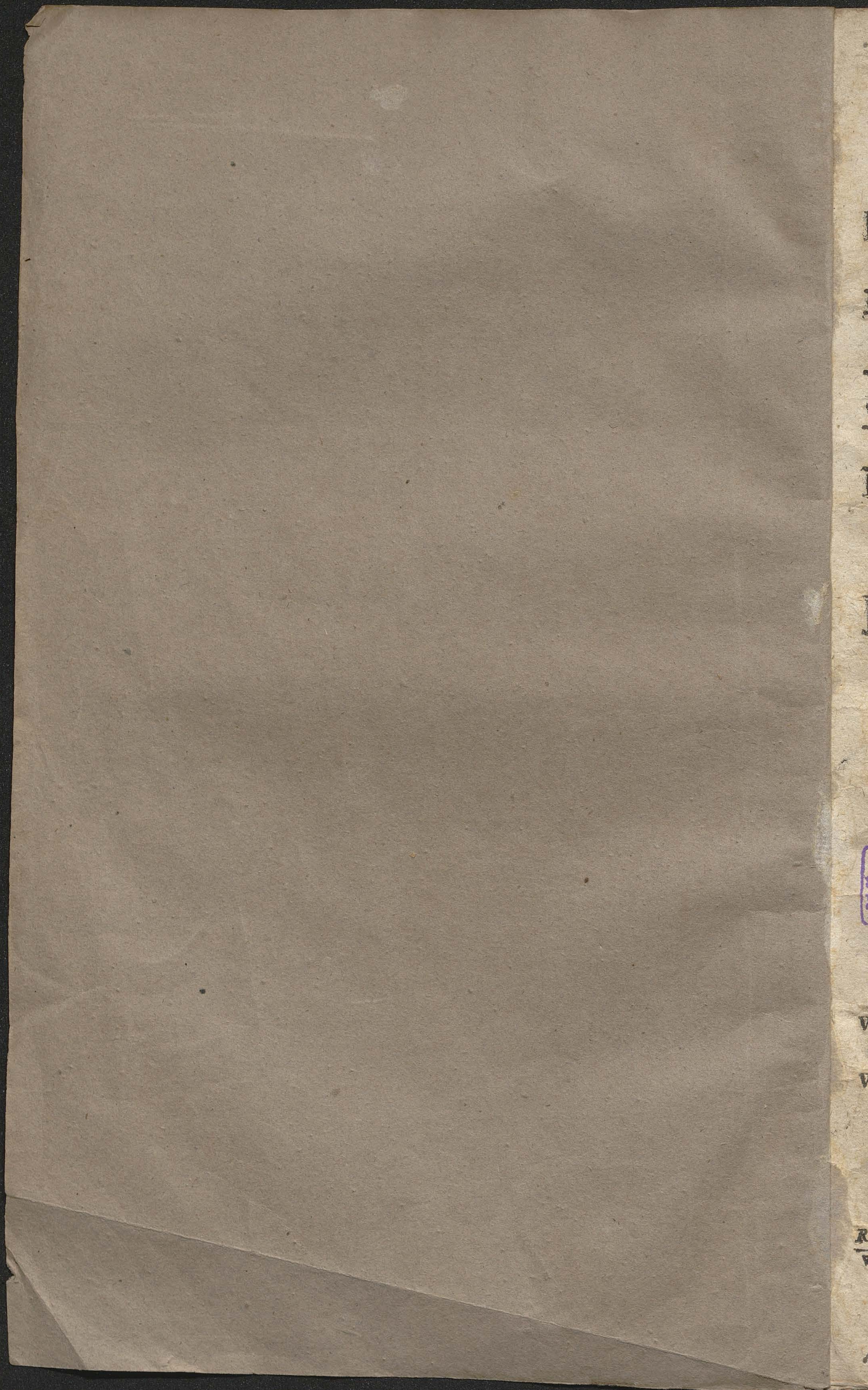
Sapeckiego Ks. Cypriana: Oracya kaznodziejska -na przywitanie nowonarodzonej Królowej Najświętszej Maryi Panny etc.

ORACYA KAZNODZIEYSKA,

z Cudzey Głowy Konceptu;

Ná przywitánie NOWONARODZONEY KROLOWEY,

NAYSWIĘTSZEY

MARYI PANNY,

Swieżo zá pozwoleniem

Naywyższego Pásterzá Kośćiołá S. Rzymskiego,

KLEMENSA XI.

przez Rece

J.W.J.M.X. KRZYSZTOFA

SZEMBEKA,

BISKVPA CHEŁMSKIEGO,

Proboszczá Generálnego Miechowskiego:

w Cudownym Częstochowskim Obráźie,

Ná Iásney Gorze,

In Basilica PP. Eremitarum Ordinis S. PAVLI Anachoretæ

UKORONOWANEY.

Prostym Stylem w Antyphonie,

SALVE REGINA.

WYKSZTAŁTOWANA:

Tamże

Przy Wálnym Konkurśie rożnych Ichmośćiow PP. Senatorow, *utriusq; Status*, *Cæterorumq; Prælatorum, Nobilium, Religiosorum &c.*

W Dźień Piątkowy po Obiedźie, między Oktawą Národzenia Nayświętszey MARYI Pánny, Ná większą Jey Chwałę,

Przez

W.X. CYPRIANA SAPECKIEGO, S.T D. Káznodźieie niektorych Swiąt Káthedrálnego Krákowskiego, á oraz w Kośćiele Fárnym Archipresbyterálnym *in Circulo*, u Pánny MARYI Ordynáryuszá, Zakonu Káznodźieyskiego,

POWIEDZIANA:

á potym do Druku

PODANA,

Roku Wćielonego Oratorá w Zywot Nayświętszey MARYI Pánny, 1718. Dniá 29. Styczniá.

W KRAKOWIE, w Drukárni Fránćiszká Cezarego, I.K.Mći, y I.O. I.M.X. Biskupá Krákowskiego, Xiążęćiá Siewierskiego, tákże Przesławney Akádemij Krákowskiey Ordynáryinego Typografá.

Ná Stárożytny Kleynot
Jáśnie Wielmožnych IchMośćiow Pânow
S Z E M B E K O W.

I.

TRzy Roże nie dármo ſą w Herbie u SZEMBEKOW,
Bo Kośćioł, Senat, Niebo, ma z nich zacnych Człękow!

II

KOZY znácżą, o dobro w Oyczyznie obroty,
A ROZE záś wydáią wonność wielkiey Cnoty.

III.

ROZA ćiernia nie miáłá, przed grzechem Adámá,
Táka o Niey u wſzytkich Hiſtorykow *fama*;
Po grzechu wypuśćiłá z śiebie oſtre ośći,
Zápł nawſzy ſię wſtydem, iákoby z żałośći,
Iż Człek tárgnał ná BOGA świętokrádzką rękę,
Zádawſzy wſzytkim ludźiom, dość śmiertelną męke.
Gdy ia ROZE SZEMBEKOW, widzę bydź bez ćierni,
Przyznáć muſzę, że BOGU Przyiaćiele wierni:
Ich ROZE znáć, że z Ráiu Oryginał máią,
Kiedy ćierni nie znáiąc, ſwoy *Odor* wydáia.
Sam to ſkutek ſkázuie w Trzech ROZACH niepłonny,
Ze TROYCY Przenayświętſzey, dáią zapách wonny.

JASNIE WIELMOZNEMU, Y NAYPRZEWIELEBNIEYSZEMU, I.X. MICHAŁOWI z Słupowá SZEMBEKOWI, BISKVPOWI PAPHENSKIEMV, SUFFRAGANOWI, DZIEKANOWI, OFFICYAŁOWI GENERALNEMV KRAKOWSKIEMV.

Pánu Miłośćiwemu, y Dobrodźieiowi memu.

Iedzy tryumfálnemi świátá Polskiego ápplauzdmi, á oraz wyśmienitemi Siedmnastu Głow Káznodźieyskich Pánegirykámi, przy Solenney Mátki Nayświętszey w Cudownym Częstochowskim Obrázie Koronácyi, y moiá też nieudolna Swádá pod Páńska Twoię ućieka się łáskę. Iáśnie Wielmożny Mośći Xiężę Biskupie Páphenski, Suffráganie Krákowski, Pánie y Dobrodźieiu. *Ták trzymam, że mnie iuż nie ieden Orator z wielka pochwała MARYI, w Drukárskiey wyśćignał práśie, ia iednák zá łonemi Kozámi I.W.I.X. Koronatorá, nie gdźie indźiey z Orácya Káznodźieyska pospieszam, tylko do wielkiego SZEMBEKOW Domu.* Ite meæ, semper felix pecus, ite Capellæ. Virgil.
Zá wászą mánudukcyą nie zbładzę, lubo z Iásney Gory, áż ná wysoki Wáwel skoczę. MICHAEL unus de Principibus veniet in adjutorium meum. Daniel. 10.
Wszákże Quoties miræ virtutis aliquid in me agitur, toties MICHAEL mitti perhibetur. S. Gregor.
Ani Zoilem tracacey Krytykow Censury obawiáć mi się trzebá, że z cudzym prezentuię się konceptem; MICHAEL pugnabit & faciet victoriam. *Oto iuż stoiacemu przy lasce nowego Aároná, w Rożę zákwitłey.*

 Læta

Ovidius. Læta triumphanti de Summo Mater Olympi
Plaudit, & Elysias spargit in ora Rosas.

Styl to prawdá cudzy, ále tym sámym smácznieyszy, że cudzy, ile kiedy go ná Cypryśowym MARYI Stole, Herbowne SZEMBEKOW ośladzáia Roże, ktorych Fructus dulcis gutturi meo. Eccles. 50. *Tá to Monárchini, będac* Quasi flos Rosarum in diebus vernis, *sámá się ćiśnie do Káyskiego, nie Rzymskich, ále Polskich Rożynow Dźiárdynu, áby tám* Plantata in medio, *przy Ich żárliwey promocyi wdźięczny zapách po Sármáckich wydawáłá polách. Záwsze byłá w swoie prerogátywy ubogácona* Roża, *dla tego ná wierzchu Koronę nośi, iákoby znáć dáiac, że Monárchinia nád* Anacreon. *kwiećistą zośtáie Flora.* Excellit Rosa flori. *Ciernie iáko* Satellites stipant *tę Krolową, bo od Páná z dáleká stáć trzeba. Roża, iest to ozdobá źiemie, á raczey bárwistey Pomony oko.* Rosa, terræ ornamentum, oculus florum. Sapho. *Ná ktorey spoyrzenie, Lilie, Nárcyssy, Tulipany, Amáránthy, Dźielseminy y wszytkie kwiáty inne, niby się wstydząc, z odorem swoim ustępowáć muszą. Roża, iest to śliczny Cynober rozliczne kwiećia rumieńcem fárbuiacy. Roża, iest to Rubin Polny, bláskiem iásności beryllowe celuiacy łąki. Roża, iest to* anima *ozdobnych stroiow, bez ktorey wszytkie pompátyczne splendory nikczemią. Roża, iest to Szkárłat Tyryiskich purpur, ozdoby wszytkim Máiestatom dodáiacy. Roża, iest to* Symbolum *wieczności, bo lubo usycha, pachnie, lubo ia ná proch zetrze, odoru nie tráći.* Anacreon. Rosa flos odorq; Divûm, Rosa, hominum voluptas, decus illa gratiarum. *Táka Roża iest Nayiáśnieysza Krolowa Nayświętsza MARYA Pánná, wszytkie rozumne kreátury zapáchem Cnot SS. celuiaca.*

Alb: Ines: Cent: 4. Epigr: An non jure Rosam merito Te Virgo canemus,
Cui Sacer innocuas, stat pudor ante genas?

In Eccles: *A iáko wielki Ascetá Dyonizyus Kárthuzyánus,* Sicut Rosa est pulcherrima florum, ita B. Virgo est venustissima fæminarum, imò Sanctissima purarum Creaturarum. *Tá tedy Roża przy swoim Genethliáku ukoronowánym, widząc Fámilia SZEMBEKOW, iáko Ray w Polszcze kwitnąca,* Claud: de Proserp. Graditur stellata Rosis, *do Domu Rożowego. A czyliż nie Ray, Dom Polskich Rożynow SZEMBEKOW? áż mi w stup oczy stoią, gdy ná Słupowie* plantam Paradisi *widzę. Gdźie spoyrzysz, wszędzie SZEMBEKOW Roże, iuż to od kilku set lat odorem swoim, świát Polski delektuią. Pachną w Kośćiele Bożym, pachną w Senaćie, pachną w Obozie* Sarbiev. *Mársowym.* Non generant similes Pæstana rosaria flores. *Wonnieią y teraz ná* Prymácyálney Káthedrze, w Iáśnie Oświeco-
nym-

nym Xiążęciu, STANISŁAWIE SZEMBEKV, Arcybiskupie Gnieźnieńskim, *Rodzonym Twoim, ktoremu nie z swoiey woli,* Si floribus vellet Iuppiter imponere Regnum, *ále z słuszności samey, wiedząc że* Rosa prima florum, *Prymácyálna, á oraz* Viceregalem *miał oddáć* Coronam. *W Imieniu prawdziwy to Pásterz* STANISŁAW, *bo przez Niego stánęłá Polakom sławá, gdy zá Iego industria y praca, uspokoiona szczęśliwie ták rok Oyczyzná zostáłá. Słusznie Polská Násza:* Præsule se tanto jactat, meritoq; superbit: *bo wiele Skárábeuszow odorem Tey Roży záráżonych, nástępuiacych ná zgubę Oyczyzny, poginęło. Odorem tey Roży urekreowány, Nayiáśnieyszy Monárchá Polski* AVGVSTVS II. *pierwszego w sercu swoim y w Rzeczypospolitey pozwolił ley mieyscá. Rożá bowiem Prymácyálna, naystáteczniey- sza iest przy tym Pánu, co y samo słowko wyraża:* PRIMAS. Potétissimo Regi Inter Magnates Amicissimus Szembek. *Wyraża tę státeczność ku Máiestatowi w tym słowku y cáły* SZEMBEKOW *Dom,* Principes Rosei Intimi Magnanimo Augusto Szembecij. *Cieszy się* I. W. M. X. Suffrágánie Krákowski, *że Brátá Twoiego ták* extulit virtus, *iż Mu* parem *nie znaydźie w Koronie.* Pro hac fidelitate Majestati, *cálemu Domowi Wászemu Naywyższe ominuie Oyczyzná Honory.* Purpureas spondet Terra Polona Rosas. *Iákoż samym skutkiem iuż się rozlátuie ten odor po Kuiáwskich, Poznáńskich, Chełmskich, Inflánckich Diœcezyách, ná ktorych* SZEMBECIORVM Rosis redimita Capita *zásiadáły, y teraz ieszcze w Wielkich* KRZYSZTOFACH SZEMBEKACH, *Poznáńskich y Chełmskich Biskupách, zásiadáia.* Iactat purpureos Rosa circumquaq; colores. *Wonnieia y w Tobie te Roże ná Páphenskiey Kátedrze, rozchodzac się rázem z Odorem swoim, y po Gorách Wáwelu* I. W. M. X. Suffrágánie Krákowski. *Dosyć ozdobne sa Korony Prześwietney Kápituły Krákowskiey, iednák dla większey ozdoby, Roży potrzebowáły Twoiey;* Et gratæ Capiti deficiunt Rosæ. *Pod temi troistemi Koronámi śiedzacy, iáki wydáiesz odor,* Flores virtutis dat Rosa signa Tuæ. *Dámáscenskie, Ierychontskie, Indyiskie, Alpinskie, Pestáńskie Roże, tákich odorow nie máia, iákie wydáie Twoiá Cnotá:*

Balth: Bonif: Arch: Tarvis

Rosisq;
Tu flos formosus, purpureusq; magis.

Bened: Peraz Dominicanus in flore Apoll:

Senec: in Hipol:

Benedi Peraz Dominicanus.

Y nie dźiwotá, coż bowiem skáżytelnego, álbo nieświatobliwego może bydź w MICHALE, *kiedy* SS. Spiritibus Prælatus est. *Niech się kto oburzy ná Boski Honor, záraz* MICHAŁ *z mieczem ná obronę stawa.* Quis ut DEVS? *Niech się kto obruszy ná Honor MARYI, záraz*

Barth: Bever: in Epigram: S. Laur: Just:

Obvius

Capellarius Tom: 2.

Obvius his MICHAEL, cujus vibrata lacertis
Tela, vel in medijs horrescit Pluto tenebris,
Vlteriusq; fugit.

Y ktoby Twey żárliwośći nie przyznał, ćierniembym mu wykłoł oczy, gdybym nie wiedźiał, że MICHAEL, Rosa sine spina. *Wielka y to godność* MICHAŁA, *że pierwßy Prálat, Dźiekan y Officyał Anyołow.* Qui sunt administratorij Spiritus, Angeli DEI. *Aniołow dźiesięć rázy ieſt więcey nád wßytkich ludźi, ktorzy byli, ſa y będa. W Pułku Anielſkim ieſt tego trzykroc ſto tyśięcy Millionow, w Pułku Archánielſkim ieſt tego trzy Milliony Millionow, w Pułku Xiażat ieſt tego trzydźieśći Millionow Millionow, w Pułku Mocarzow ieſt tego Sto tyśięcy Millionow Millionow, w Pułku Cnot ieſt tego trzy tyśiace Millionow Millionow, w Pułku Páńſtwá ieſt tego trzydźieśći tyśięcy Millionow Millionow, w Pułku Thronow ieſt tego trzykroc ſto tyśięcy Millionow Millionow, w Pułku Cherubinow trzy Milliony Millionow Millionow, w Pułku Seráfinow trzydźieśći Millionow Millionow Millionow. Nád temi wßytkiemi* MICHAŁ *Dźiekan,* MICHAŁ *Officyał,* MICHAŁ *pierwßy, o czym námienił* Pantaleon Diaconus: MICHAEL primum locum obtinet inter mille Millia, & decies Millies Myrriadas Angelorum. *Z Imienia ſamego znáć godność w* MICHALE S. *ktore Imię gdy ná ſobie nośiß, do wßytkich honorow śćieleß ſobie drogę. Ieżeli bowiem* Angelus nomen Officij, *toć* Princeps Angelorum, nomen multorum Officiorum *bydź muśi. Coż mowić o inßych Paphenſkiego Páſterzá Cnotách?* Paphus Metropolis Cypri, *ſławne* quondam *Miáſto. Bogini Wenerze poświęcone było, o czym* Arator:

Antonius Gvilelmus de Ssma Trinitate in opere.

De S. Michaele.

Chrisost: apud Lorin:

Cyprum Salaminaq; linquens,
Pergit adire Paphum, quæ fertur amoribus olim
Dedita.

Libr: 2. Carm:

O tey Bogini báia Poetowie, że czáſu iednego ſpácyeruiac po Ogrodźie, náſtapiłá ná biała Roża, więc ćierniem zránioná, krwia ſwoia one záfárbowáłá, z tad Roża purpurowy wydáie rumieniec, iákoby ſię wſtydzac tych mákuł, ktore iey lubieżna zádáłá Venus, *álbo też gniew pokázuiac roſpalona, że ia kiedy niewſtydliwa Paphijſka Bogini nádeptáłá noga. To* Phanum, *á raczey mieyſce obrocone ieſt ná Kośćioł Kátbedrálny Siedmiu SS. Máchábeyczykow, w ktorym Kośćiele, ku ich Honorowi wyſtáwiłá Pobożność śiedm Káplic, ná tym álbowiem mieyſcu mieli bydź pomordowáni.* Et ibi ferunt Machabeos cum Matre passos, exstareq; visendam ijs eodem loco excitatam Ecclesiam, se-

Gagneius.

ptem

ptem constantem Sacellis. *Od tego Kośćiołá Biskup Páphenski ma denominácya. Vważmy gdźie to wonność* Roż SZEMBEKOWSKICH *záßłá. Záßłá áż do Páphu, áby tám* Virtute suâ *wßytek fetor Wenery przytłomiłá, á potym przyozdobiona SS. Męczennikow Purpura, prym nád Wenera otrzymáłá; iákoż ták się stáło. Vstapiłá Wenerá z Paphu* SZEMBEKA Rożom, *bo le nie miłość świátowa, lecz miłość Boska krwia záfárbowáłá; ktorym przy koncertácyi to podpisuię z áffektu:*

Justa Rosis nuper fuerat lis orta duabus,
Quæ esset Paphensi præficienda gregi,
Prima fuit Veneris, lascivo tincta cruore,
Altera Machabûm, tincta cruore fuit
SZEMBEK, an Veneris dic quæ Regina vocanda?
Hanc procus, ast istam sangvine tinxit amor.

Nie rozwodzę się dáley z wonnieiacemi SZEMBEKOW Rożámi, *bo wiem, że* longè lateq; diffundunt odorem. *Pachna te* Rożе *w Gnieźnieńskich, Krákowskich, Wárminskich Kápitułách, y innych ták wielu.* Gratia ubi æternis vernat amæna Rosis. *Pachna Te* Roże *po rożnych Woiewodztwách, iáko to po Kásztelániach Kámienieckich, Woynickich, Wiślickich &c. gdźie zaśiadáiac* Mens Horum ad magnos semper properavit honores. *Pachna Te* Roże *ná Vrzędách Koronnych, w owych wielkich Stolnikách, Sekretarzách, Stárostách, Woyskich, Podwoiewodzych, Burgrábiách &c. Wßędźie Polska Ziemiá w* Roże SZEMBEKOW *kwitnie.* Purpureis floret ager Rosis. *Pachna Te* Rożе *y między ferálnemi Mársa Cyprysami, kędy nie raz ták Wielkim Kawalierom,* Produxit Roseos Victoria flores. *Pachna Te* Roże *y po Domách Bożych, w ktorych* Odoratus est Dominus odorem svavitatis Rosarum SZEMBECIANARVM. *Pachna ná Gorze Kármelu. Pachna w Hyácynthowym Ogrodźie, y lubo iuż* recisæ *śmiertelney Párki kosa, przećię* redolent. *Pachna ná Liliowym Premonstrácie. Pachna między árdorámi Seráfickiemi. Pachna w roskoßnym Sálezyußa Dźiárdynie, w ktorym teraz Rożowa MATKA, ßczęśliwie z wielka ozdoba prezyduie. Pachna ná Láteránie. Pachna zá wßytkiemi práwie klauzurámi, rozweseláiac Niebo odorem swoim.*

Eoban: in Epist: — *Sarbiev:* — *Tibullus:* — *Gen: 8.*

Ingenuo confusa rubore,
Virgineas adaperta genas, Rosa præbet honores
Cælitibus, Templisq; Sabæum miscet odorem

Columella w Herbarzu.

Pięknie Porocki: *Do Krześeł Senatorow, do Infuł Biskupow,*
Ma do Woyny Zołnierzow, cnych SZEMBEKOW *słupow.*

A ia dodáię: *Senat, Seymy, Stárostwá,* SZEMBEKOW *ßánuia*
Szláchtá, Sąśiedzi, Skárby, Stolice, słymuia
Stany świeckie ßczyca się swemi SZEMBEKAMI,
Szczęśliwe sa Swiatynie, sławnemi sługámi.

A czyli

Alois: Novar: lib: 1. Sacr: Electorū. A czyli nie Ray Rożowy Dom SZEMBEKOWSKI? Quàm amænus hic Paradysus, in quo hæ bonorum operum Rosæ, omni tempore vernant. Do tego Ráiu currunt in odorem PIENIĄZKOWIE, RUPNIOWSCY, MAŁACHOWSCY, PRZYIEMSCY, SBĄSCY, TARNOWSCY, OPOCCY, LESZCZYNSCY, OSSOLINSCY, TARŁOWIE, Xiążętá Wiśniowieckie, LUBOMIRSCY, POTOCCY, WIELOPOLSCY, CZERNY, SMIETANKOWIE, y innych ták wiele.

Marcel: Paling: lib: 3.

Quorum si Nomina tentes,
Dicere, Marmaricas citius numerabis arenas.

Te to Roże zkolligowáne z HYACYNTHEM ODROWĄZEM Zakonu nászego Swiętym Polakiem, sámo Niebo nieustánnym odorem ćieszą, semper svaves. Złotem y śrebrem odważyćby te Roże trzebá, wszákże ie PIENIĄZKOWNA ná świát wydáłá w Wielkim Prymáśie, á oraz w Tobie Argentumq; (Ines: Cēt: 6. Epigr:) rubræ fulsit honore Rosæ. Mowiłbym dáley, ále mi iák Ephestyonowi Temu Domowi, przy nayuniżeńszey Zakonney submissyi moiey szczeremu, Wielki KANCLERZ pieczętuie ustá. JOANNES est Nomen ejus Toć y Tá Roża nie może bydź bez Grácyi. Vox Clamantis JOANNES, ktorego áż zá Alpes, Tátry, Kaukázy y Pyreneyskie słuchác gory. Płyną mu z ust słowá, iák (Ovid: lib: 4. Fast:) Roże; Et appositas spargit in ora Rosas. Co mowię iák Roża? płyną mu słowá, iák wodá ex Rupe, bo mu RUPNIOWSKA z wnętrznośći swoich (Psal: 113.) tákiey áffluencyi dodáłá. Dominus convertit Rupem in stagna aquarum. A ponieważ w ták wielkim Bráćie wielkiego masz Oratorá J.W. M.X. Suffráganie Krakowski, niechayże to wszytko, com simplici nápisał Stylo, swádą swoią zápieczętuie. Hæc sub Rosa. Gdy zás Neocoronata Regina Wielkiemu (Eccles: 24.) Domowi Twoiemu Rozą będący, quasi plantatio Rosæ, ozdoby dodáie, publicznym od prostego Oratorá w Rożowe progi przyimiy ią Salve. Rożowym prawdá Hortensyuszá Stylem w konspekćie Rożowego Pásterzá perorowáć należáło, lecz że nie wytárty in Eloquentia ięzyk, przy Purpurze Twoiey samym wstydem pienić się muśi; więc z cudzym, á nie z swoim konceptem stawam w konspekcie Páńskim, Páńskie Nayiaśnieyszey Krolowey oddáiąc Salve. Y słusznie, ná Tey álbowiem Koronácyi naywięcey sumptu, munificencyi, pompy, ozdoby J.WW. Il. MM. PP. SZEMBEKOW ad liberalitates nata świádczyłá dextera, Jeden drugiego cum votivis donarijs, przy Herbownych Kozách swoich wyścigał, lubo wszytkich JOANNES citiùs præcucurrit Wielki Korony Polskiey KANCLERZ. Znáć było Magnificentiam, Dexteritatem, Humanitatem, Zelum & Devotionem J.W.J.M.X. Koronatorá, Biskupá Chełmskiego, ktorego zá wielkie prace spolnemi głosami, iáko niegdyś Rzym Paulum Æmi-(Antiquit: Romanor.) lium, cáła Polská koronuie, wołáiąc, Imię tylko odmieniwszy: CHRISTOPHORE omnium Coronis Te Polonia coronat: á ia przydáię, nec hoc sufficit. Ciebie zás J.W.M.X. Suffráganie Krákowski, ktorego ná ten czás nie miałem Dignissimum Auditorem, upraszam; ábyś raczył bydź tey Káznodźieyskiey Orácyi cum lectione Protektorem. (Eccles: 30.) Obaudite me Divini SZEMBECIORUM fructus, & quasi Rosa plantata fructificate. Adjuro vos (ad Hæbr: 7.) per Capreas, ut una Vobiscum Pontifex innocens & excelsior Cælis (Genes: 14.) factus, crescat in mille millia. Tego życzy

Jáśnie Wielmożnemu W.M.M.P. y Dobrodźieiowi.

Fr. CYPRIANUS SAPECKI, S. Th: Mag: Concionator Cathedr: & Archipresb: B. M. V. in Circulo O. P.

KAZANIE.

Nativitas Tua DEI Genitrix VIRGO, gaudium annuntiavit Universo mundo. Ecclesia.

Edwo co ná Jásney Gorze stánąłem, ták záraz cháos y iákieś pomięszánie w mey głowie czuię. Cudu trzebá ná tym Cudownym mieyscu, ábym przy wschodzącym Nowonárodzoney MARYI Słońcu. *Nativitas Titan visa (anagramma)* rospędzone mogł mieć w rozumie Cymmerye. Dármo ślepym tenebrionom w świátło pátrzyć, ćiemnośći rozumnych nie káżde rozwidni Słońce, chybá tá Naiáśnieysza Krolowa, ktora iest *Electa ut Sol.* Cant: 6. Nocney w głowie pámroki, nie káżdy oświeći Xiężyc, chybá tá Xiężna, ktora iest *Pulchra ut Luna.* Swieććie mi dźiś ná Horyzonćie Mądrośći subtelne *ingenia,* iáko Gwiazdy. *Qui erudiunt multos quasi Stellæ.* Swieććie Augustynowe Sercá, iáko goráiące kágáńce, świeććie Seráfickie árdory, Daniel: 12. Dominikáńskie Pochodnie, Eliaszowe Ognie, postáremu ia *cæcutiens talpa,* źiemię tylko ryiący, *Locus in quo stas, terra sancta est;* cále nic nie widzę ná rozumne oko. Exod: 3. Wszyscy mowićie, że to tu Iásna Gorá, á mnie się widźi, że to tu Gorá Synái, fumow y kurzáwy pełná, ná ktorey BOG częstokroć z stráchem się pokázuie. *Mons terribilis.* Od tych fumow, iuż się Exod: 19. y Obraz PANNY Nayświętszey przyczernił, ták BOG iest strászny ná tym mieyscu. Bija tu Pioruny często, (iáko y tego roku uderzył,) bo BOG groźi niemi wszytkim Inwázorom y Wiolátorom tego Mieyscá Swiętego. Boy się Szwedzki Lwie tey Gory Synái, z ktorey nie raz wylátywáły Ognie

 zapál-

Mundus Symbol: Exod: 19. zápálczywośći Boskiey z postráchem twoim, *Fortem terret ignis.* Boyćie się wszyscy Nieprzyiaćiele: *Cavete ne ascendatis in montem, ne tangatis fines illius, omnis qui tetigerit montem morte morietur.* Wszyscy mowićie, że to tu Gorá Częstochowska, á mnie się widźi, że to tu Gorá Sion, ná ktorey Wieża Dawidowa wystáwiona dla obrony Korony nászey, z tey Wieże ná repressália Tureckich Dźidyryd, Tátárskich

Cantic: 4. Strzał, Kozáckich sámopałow, *Mille Clypei pendent, omnis armatura fortium.* Mowićie Polacy, że to tu láśna Gorá; mnie

Berchor: de Montibus. się widźi, że to Gorá Máráth, ná ktorą po ták wielu nieszczęśliwych kátáklizmách Ruskich, szczęśliwie wypłynęłá Mistyczna Arká. Mnie się widźi, że to tu Gorá *Oliveti*, z ktorey

Luca 19. Deut: 34. ustáwicznie dystilluie się *Oleum misericordiæ.* Mnie się widźi, że to Gorá Nebo, z ktorey Niebo nie ieden Ascetá, *In terra promissionis*, figurowáne widźieć może. Mnie się widźi, że to Gorá Effráim, ná ktorey nie ieden Hetmániacy

Judic: 7. Iozue łáskę odebrał, ná ktorey nie ieden *de Principibus*

1. Reg: 7. *Madian*, konfuzyą otrzymał, ná ktorey, nie ieden Prorok Sámuel mieszka, ále tyle Prorokow, ile tu Eremitow Páweł Swięty Pustelnik w Synách swoich ráchuie. Mnie się

Cantic: 4. widźi, że to tu Gorá Libánu, bo ná niey sámi Kándydaći y bárwą y sumnieniem mięszkáią. Mnie się widźi, że to tu

Matt: 17. Gorá Thabor, ná ktorey cudowną tránsfiguracyą widzę, nie przed trzemá Apostołámi, ále w oczách cáłego Polskiego świátá. V káżdego mieszkáńcá ná tey Gorze Thabor, twarz świeći iáko Słońce, wszyscy chodzą w śnieżystey bárwie, y kiedy pytam co to zá ludźie? áż głos z Niebá słyszę: *Ec-*

2. Reg: 2. alluditur ad Nomen A. R. P. Provinciæ: Cantic: 3. 2. Paral: 3. *ce vox de Nube dicens, Hi sunt filij mei dilecti (Eremitæ).* Mnie się widźi, że to tu Gorá Hebron, ná ktorey po pryncypale swoim, sámi Konstántynowie mieszkáią, sámi *Gigantes* rezyduią. *Omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi.* Mnie się widźi, że to tu Gorá Moria, *Amori Divino* poświęcona, ná ktorey BOG wybudował sobie Kośćioł, áby tu nie ieden

Vesperti- nius in analectis. Naywyższy Abráhám Ofiáry oddawał Pánu. Ták uczynił *CLEMENS X. Pontifex Maximus*, ktory będąc *Legatus à latere* w Polszcze, przed tym Obrázem Prymicye odpráwował.

Genes: 37. Berchor: Mnie się widźi, że to tu Gorá Gálááð, ná ktorey *multum abundat resina medicinalis*, dla wielu pácyentow zdesperowánych, iáko tego nie tylko Polskie, ále y Cudzoźiemskie doznáły Kráie. Mnie się widźi, że to tu Gorá Cármel, ná ktorey *Eremitorium* osadzone dla náśládowcow Pustelniká Páwłá.

włá. *Erit defertum in Carmel.* Ná tę Gorę bieżą pędem wſpániáłe Zubry, skłaniáiąc głowę ſwoię *in victimam*, z Wielkim Fundatorem *Máćieiem Łubieńſkim* Arcybiskupem Gnieznieńskim. Ná tę Gorę pędzą ſzybkolotne łáśnie Oświeconych, łáśnie Wielmożnych Koronatorow Kozy, wonnieiącemi ná uſtáwiczność cudownych łask MARYI, páſząc ſię Rożámi. Ná tę Gorę Kármelu pędźi Herbowny Iunoſa, złote runo ſwoie ofiáruiący Tey to Páni, ktora *eſt Vellus Gedeonis.* Ná tę Gorę pędzą w loćie Pegázy, wyśćigáiąc Herbowne Konie, ktore chcą służyć w Wozku tryumfálnym nowey Koronatce. *Equitatui meo aſſimilavi te Amica mea.* Ná tę Gorę pędźi skory Wieniáwá z Pierśćieniem w podárunku. Ná tę Gorę skaczą chyże Brochwiczow Ielenie, chcąc wytropić Ielonká ſwoiego, *Similis dilectus meus hinnulo cervorum.* Ná tę Gorę bieżą niedośćigłe Bończow Iednorożce, chcąc z tym Kochánkiem wkroczyć w przyiaźń, ktory ieſt *Dilectus quemadmodùm filius Vnicornium.* Ná tę Gorę skaczą poważne Płomieńczykow Lwy, liząc ſię koło tego Páná, ktory *Vicit Leo de Tribu Iuda.* Ná tę Gorę Kármelu dla iedyney rekreácyi, nie tylko Niedźwiedźie Ráwiczow, Liſy Gryźimow, Dźiki Donhoffow, Gryfy ſwobodne, Lámpárty byſtre, ále też y wſzytkie z Polskiego Polá Herbowne poſpieſzáią Zwierzętá. *Et Carmel in ſaltum reputabitur.* Mowćie ludźie, że to tu Láſna Gorá, á mnie ſię widźi, że to Gorá Oreb, á według Bedy interpretácyi *Menſa*, ná ktorey Stoł Cypryſowy záſtáwiono, á ná nim dla ſtrudzonych Viatorow *Panem Cœleſtem* nágotowáno. Mnie ſię widźi, że to tu Gorá Selmon, á według interpretácyi Bedy, *fortis Imago*, kędy Nowy Abimelech, láśnie Oświecony Xiążę, Ierzy Oſſolinski, Wielki Kánclerz Koronny, porwawſzy Herbowny Topor, wyćiął Hebanowe Drzewo ná Ołtarz Obrázu tego, *Arrepta ſecuri, præcidit arboris ramum, impoſitumq; ferens humeris*, záwołał ná rodowitych Toporczykow, *Quod me vidiſtis facere, citò facite.* Mnie ſię widźi, że to Gorá Olimp, *aliàs* Ololampas z Greckiego, to ieſt *quaſi Cœlum*, ná ktorey ſamo wieſza ſię Niebo, przy wielkich illuminácyách Hetmáńskiego Xiężycá y Gwiazdy, á oraz Korybuthowskiey Luny. Mnie ſię widźi, że to tu Gorá Ráyska, ná ktorey Herbowne Roże, Lilie zapách ſwoy wydáią, ná ktorey rodowite Godźiemby, Nieczuie, Dęborogi dźiwnie ſię rozraſtáią, ktora nie tylko złoty Phizon w płynącey Szreniáwie, ále też Gehon Eufrates y Tigris w Herbownym Korczaku,

Iſaiæ 32. *Cantic: 1.* *Cantic: 2.* *Pſalm: 28.* *Apoc: 5.* *Iſaiæ 29.* *Judic: 9.* *Barthol: Angl:* *Illuſtriſſimus Dux Exerc: Sieniawſki, & Palatinus Crac: Princeps Wiśniowieccię*

cum alijs Principibus & Senatoribus Regni laudatur.

czaku, *in abundantia* oblewáią. Mnie śię widźi, że to tu Gorá Golgothá, ná ktorey zátchnięty Krzyż Piláwczykow *in signum gloriæ* pokázuie, że tędy do Niebá naylepsza drogá. Mnie śię widźi, że to *Mons Victoriæ*, (ták śię bowiem przedtym Iásna názywáłá Gorá) z ktorey lepiey niżeli z Delphu *Oracula*, Polscy Krolowie o zwyćiężkim Laurze odbieráli; ná ktorey Wielcy Hetmáni, iáko to Kázánowski, Kálinowski, Potocki, Iábłonowski, Bułáwy swoie po záwoiowánych Nieprzyiaćielách *in vim gratitudinis* deponowáli. Ná ktorey zátchnięte Ielitow Kopie, Rádwánow Chorągwie, Odrowążow Strzały, Iáninow Tarcze, y insze Mársowe insignia *cum voto* oddáne leżą. Mnie śię widźi, że to tu *Vallis Iosaphat*, kędy Rádźiwiłow y Iordanow Trąby w samych martwych kośćiách trwogę wzbudzáią, *Surgite, venite ad Iudicium*, ktorzykolwiek ná tym świętym mieyscu zle śię sprawuiećie. Y ták co śię wam zdáie, że to tu Iásna Gorá, to mnie śię ináczey widźi. Lecz nie dźiwuyćie śię że błądzę między Gorámi, bo záćmiony bláskiem z tey Iásney Gory, sam nie wiem ná ktorym zostáię mieyscu, ze stráchu zápomniałem śię cále,

Genes: 28. *Terribilis est locus iste*, dla tego pomieszána mam *in exordio* głowę. Oświec *illuminatrix* M A R I A rozumne oko, bo mnie śię cále zdáie, że ia przećię dźiś nie ná Iásney Gorze, ále ná Wátykánie, nád ktorym iáko nád troistym págorkiem,

Psal: 67. *Mons coagulatus, mons pinguis, mons, in quo beneplacitum est* D E O *habitare*, Iásnoświetna Naywyższego Pásterzá KLEMENSA XI. unośi śię Gwiazdá. Y nie bez sekretu, iáko

Matth: 2. bowiem Gwiazdá nád Bethleem stánawszy Nowonárodzonego Krolá, cáłemu pokazáłá świátu, ták Gwiazdá Herbowna Oycá S. stánąwszy nád Iásna Gorą, wydáie; że śię tu dźiś národźiłá Krolowa y Páni Swiátu Polskiemu. Nie dáiećie wiáry, otoż ná dokument prawdy Koronę ley z samego Rzymu posłáno, *in recognitionem Supremi Dominij*. Cieß śię Polsko nászá, że do tych czas nie máiąc ukoronowáney Krolowey, *Neocoronatam* w Cudownym Częstochowskim Obrážie oglądasz *Reginam*. Cieśćie śię wszyscy Obywátele, táć

Radziwil: to iest Krolowa Polska, (iáko śię kiedyś samá intytułowáłá) ná uwolnienie wszytkich nas z niewoli Czártowskiey národzo-

Esther 8. na, *Nova lux oriri visa est Polonis*, dla tego *Iubilate* D E O *omnis terra, tollite vocem vestram, ne timeatis, quia nata est no-*

S Damas: Serm: de Nativ: *bis Mater DEI*, záchęcam was z Dámáscenem S. Wzbudzáią sercá násze do rádośći przy Národzeniu tey Krolowey Wiel-

cy

cy Wielkiego Páwłá Pustelniká Synowie, ktorzy *profusis gaudijs*, nie tylko misterne zápaláiąc Ognie, ále y serdeczne wzniecáiąc iskry, *flammas ad culmina jactant.* Więc ćieszmy się wszyscy bez miáry, bez terminu, bez końcá, przy Genethliáku nowey Koronatki MARYI. Wszákże *Nativitas Tua DEI Genitrix VIRGO, gaudium annuntiavit universo mundo.* śpiewa Kośćioł S. Cieszmy się osobliwie Polacy, kiedy między ták wielu Cudownemi Obrázámi słynącemi w Oyczyznie nászey, ieden tylko Obraz Nayświętszey Mátki Częstochowskiey, ręką Oycá S. z wielkiemi przywileiámi ukoronowány widźiemy. *Exultemus & lætemur omnes in celebratione hodiernæ festivitatis, Beatæ DEI Genitricis, quia præclara & sancta est.* A ia, kiedy Rzym ná źiemi, w tym tu Obráźie koronuie MARYA, otoż trybem świátowym idąc, pominąwszy pánegiryki, Nową Krolową do Polski nászey wchodzącą, cudzą Orácyą przywitáć zechcę; záczym *Salve Regina*; y o tym záczynam w Imię Páńskie.

Virgilius lib: 2. Æneid.

Ecclesia.

S. Ildefonsus Serm: de Nativ: B. V.

Zwyczáynie przy Genethliáku Nowych Koronatow, subtelne dowćipy ná rożne zdobywáią się pánegiryki, przy Národźinách Krolowy nászey, pewnie żeby złotoustey *Chryzostomá* potrzebá suády, ktorey że nie mam ná prędce, owey nabożney *Hermanna Contracta*, Xiążęćiá Veringienskiego záżywam Orácyi, *Salve Regina.* Niech inni, ná wielkie sadzą się konceptá y wyborną fácundią, dla przywitánia nowey Koronatki MARYI, mnie iák Dominikanowi, nie inszy Styl należy, tylko ten, ktorym ią codźień solemnie witamy, *Salve Regina.* To to *Salve*, ták iest miłe Krolowy nászey, że go nád wszytkie przenośi *encomia.* Powitał ią raz w Cudownym Obráźie *Bernard S.* mowiący, *Salve Regina*, álić ná te słowá, odpowiedźiáłá záraz PANNA Nayświętsza: *Salve Bernarde.* niby sálutácyą, zá sálutácyą oddáiąc. Páńska to y godna sálutácya *Salve Regina.* Tę sálutácyą w Klasztorze *Roncævallis*, sami Anieli częstokroc śpiewáli ná Chwałę MARYI. Tę sálutácyą *Bonáwenturá S.* wierszámi Seráfickich konceptow pełnemi, ozdobił. Tę sálutácyą *Grzegorz XI.* Naywyższy Pásterz, w Kośćiele Vniwersálnym, áby ná Chwałę Nayświętszey PANNY śpiewána byłá, ápprobował. Nád tę sálutácyą, nie mász nic milszego Niebu. *O beatam, & omni dignitate sublimiorem, omnibus votis expetendam salutationem.* Więc *Salve Regina*, z Prozápij Krolewskiey, od Abráhámá, Dawidá Krolow, *jure naturali*, Dukt Geneálogij swoiey

Ex vita.

Navarrus.

Justinus Miechov: super Lit:

iey prowádzaca. Z urodzenia Krolowa iesteś, y Pánia świátá całego, wßákże to Kośćioł S. przyznáie. *Nativitas Gloriosæ Virginis MARIÆ, ex semine Abrahæ, orta de tribu Iuda, clara ex stirpe David:* á S. *Bernard* ná owe słowá: *Signum magnum,* ták mowi: *Quid sidereum emicat in generatione MARIÆ? planè, quod ex Regibus orta, quod ex semine Abrahæ, quod ex stirpe David.* Záwstydź się Kálwinie, ktory Pánnę Nayświętszą poddáną názywaß, gorßyś w swym uporze nád Diabłá, bo cáłe Piekło wyznáie, że iest Krolowa MARYA; á ty iey ták wielkiego uwłacaß honoru; Krolowa iest od urodzenia, y owszem Mátka Krolow. Kiedy się národźiłá *Emengildis* Krolowa Szkocyi, w kolebce pokazał się pierśćień cudowny z tą inskrypcyą: *Mater Regum, Filia Regum, Regina Regum.* A kto nie przyzna przy Národźinách MARYI, że tá Pánná urodźiłá się Mátką Krolow, Corka Krolow, Krolowa Krolow, ten tylko nie przyzna, kto iey wiernym nie chce bydź poddánym, Syn PANNY Nayświętszey iest Krolem świátá cáłego, á iákże Mátká nie ma bydź Krolowa, ponieważ *Ventrem partus sequitur.* Chrystus nie tylko iáko BOG, ále iáko człowiek iest dźiedźicem świátá, według Apostołá: *Quem constituit hæredem universorum.* względem tego dźiedźictwá ma Chrystus *absolutum Dominium,* nie tylko *spirituale,* ále y *temporale* nád wszytkiemi Krolestwámi, toć *ex consequenti, iure hæreditario,* y Mátká Boska muśi mieć tákie práwo. Nie uznaway Kánália Heretycka MARYI zá Krolowa, coż Słonce dba o gwiazdy? co Pan dba o błazná? My Kátholicy iáko wierni poddáni, uznáiemy bydź Krolową cáłego świátá PANNĘ Nayświętszą, dla tego ią przy národzeniu witamy, *Salve Regina.* Wyznáie to y Kośćioł S. kiedy ią *multiplici titulo,* Krolową názywa: *Regina Angelorum, Regina Patriarcharum, Regina Prophetarum, &c.* Wyznáie to y dźiś w Osobie *Klemensa XI.* Naywyższego Pásterzá, ktory iey z wielkim Odpustem w tym tu Cudownym Obráźie Częstochowskim, Koronę przysłał. Wyznáie to y I.W. *Coronator* od Stolice Apostolskiey delegowány, kiedy Imieniem Oycá S. w tym Obráźie, Cudowną koronuie MARYą: Czemuby záś z Domu *Szembekow* deputowáno Koronatorá? to nie iest bez sekretu. Wiem ia, że Włosy u Przenayświętszey PANNY, podobne są do ślicznie kręconey Koźiey wełny, *Capilli Tui, sicut greges caprarum.* Otoż ná tych włosach, nie kto inny miał kłáść Koronę, tylko *de Stemmate*

Ecclesia in Breviar. Prædicat.

S. Bernardus.

Annales Anglicani.

Axioma Phil:

Ad Hebr: 1.

Litania Lauretana.

Cantic: 4.

Ca-

Caprarum. áby ſię zgadzáłá ukoronowána Głowá z Koronatorem. Nie rozwodzę ſię tu *cum Regno* nowey Koronatki, bo iuż dawno *Iure Divino*, dána ieſt iey tá godność. *Fecit in Te magna. qui potens eſt, & data eſt Tibi omnis poteſtas in Cœlo & in terra*, przyznáie S. Piotr Damian. á ia z ſubmiſſya dokładam, *Salve Regina* od wiekow ná Páńſtwo przeznáczona. *Salve Regina, in tot figuris* ádumbrowána. *Salve Regina*, Niebem rzadzaca, *Salve Regina*, źiemia władnaca, *Salve Regina* Piekłem trzaſaca, *Salve Regina nata*. *Salve Regina* y w Niebie od BOGA OYCA, y ná źiemi od *Oycá S.* w tym tu Cudownym Obráźie *coronata*. *Salve Regina*, ktorey Krolowie Polſcy, záczawſzy od Ludwiká, áż dotad *homagia* oddawáli y oddáia. *Quotquot à Ludovico Poloniæ Hungariæq; Rege, ſub quo Sacra Imago prodigiosè in hoc Monte ſtationem fixit, Poloniæ Reges numerantur, nullus erat, qui ſingularibus religionis Officijs, propenſum erga Divam noſtram animum non teſtaretur*. *Salve Regina*, ktorey Zygmunt pierwſzy wielkie y drogie ná tym świętym mieyſcu oddał *honoraria*. *Salve Regina*, ktora Włádysław Czwarty, y Zygmunt Trzeći, pieſzo z podárunkámi náwiedzáli. *Salve Regina*, ná ktorey Chwałę, Ian Káźimierz z Ludowika Gonzága Krolową, właſnemi rękámi koło belluárdu, w tey tu Fortecy robili, á potym Miáſto Kłobucko, temu świętemu mieyſcu, *in ſubſidium* wiecznemi czáſy dárowáli. *Salve Regina*, ktorey Krol Michał złote ofiárował ſerce, ná znák poddáńſtwá ſwoiego. *Salve Regina*, przed ktorey Obrázem Ian Trzeći Krol Polski, *cum perpetuo cenſu* lámpę záwieśić kazał. *Salve Regina*, ktorey Naiáśnieyſzy AVGVST, nam teraz w pokoiu pánuiacy, droga Dyámentowa ofiárował Koronę, oddáiac Iey w opiekę rzady Kroleſtwá ſwoiego. *Salve Regina*, ktorey Rzeczpoſpolita w tym Roku, ná utrzymánie Fortecy, Stároſtwo Brzeźnickie dárowáłá. Badźże im zá to Swięta Krolowa, *Mater miſericordiæ*, ktoraś ſię z miłośierdźiem urodźiłá. *Cum MARIA nata, nata eſt quoq; miſericordia*. Przed národzeniem MARYI, BOG był iáko ogień, iáko Lew, lecz przy národzeniu MARYI, łáskáwym ſię ſtał iáko Báránek, przez MARYA *ſuſcepimus miſericordiam Tuam DEVS*, przez MARYA *Miſericordia Domini plena eſt terra*. Mátka miłośierdźia náżywa ſię MARYA, bo nam miłośierdźie porodźiłá. Spoyrzyićie grzeſznym okiem ludźie ná MARYA, á nic nie obaczyćie, tylko ſzczere miłośierdźie. *Certè Domina cùm Te aſpi-*

Sermone de Nativ:

Veſperti-nius in Analectis.

Laurentius Chriſogonus in Mũdo Mariano.

Pſal: 32.

S. Bonav: ſuper Salve Regina.

aſpicio, nihil niſi miſericordiam cerno. Kto grzeſznikow zátwárdźiáłſzych nád Márpezyiskie skáły od młotá Sprawiedliwośći Boskiey broni, ieżeli nie MARYA? Kto błądzacych Thezeuſzow z lábiryntbu świátowego wyprowadza, ieżeli nie tá miſtyczna Aryádná po nići miłośierdźia ſwoiego? kto z *carceres* wiecznego więźniow uwalnia? kto duſze piekielnemu Smokowi z páſzcze wydźiera? ieżeli nie MARYA! pięknie *Bernard S.* *MARIA convenienter vocatur Mater miſericordiæ, quia Divinæ pietatis abyſſum cui vult, & quando vult, creditur aperire, ut quivis enormis peccator non pereat, cui Sancta Sanctorum patrocinij ſuffragia præſtat.* Zadnego nie máſz grzeſzniká, deſperatá, ktoryby nie uznał miłośierdźia MARYI, ná wſzytkich miłośierna iáko Krolowa, dla wſzytkich do miłośierdźia nákłania Syná, iáko Mátká, Mátka miłośierdźia ſtáłá ſię Aniołom w Niebie, bo przez
Albert: Magnus ſuper Miſſus. nię ruiná ich nápráwiona zoſtáłá. *Ipſa mediante, Angelorum reſtaurata eſt ruina.* Mátka miłośierdźia ſtáie ſię y grzeſznikom ná źiemi, bo przez nię wſzytkim otwárte wrotá do Niebá. To to miłośierdźie záchwala miodopłynny Doktor.
Serm: 4. de Aſſumt. *Laudamus Virginitatem, miramur humilitatem, ſed miſericordia miſeris, ſapit dulcius, miſericordiam amplectimur charius, recordamur ſæpius, crebrius invocamus. Hæc eſt enim, quæ totius mundi reparationem obtinuit, ſalutem omnium impetravit.* Chwalebne w MARYI Pánieńſtwo, cudowna pokorá, ále miłośierdźie naysłodſze. Miłośierdźia wſzyſcy prágniemy, miłośierdźia wſzyſcy wzywamy, bo miłośierdźie cáły świát zbáwiło. Badźże tedy ná nas miłośierna *Mater miſericordiæ,* badź miłośierna ná potrzeby Rzeczypoſpolitey, badź miłośierna ná Kroleſtwo Chrześćiáńskie, badź miłośierna ná wſzytkich chorych, kálekow, w utrapieniu, w niewoli zoſtáiacych ludźi; á iákoś przy tym Cudownym Obráźie, nie raz, nie million rożnego ſtanu grzeſznikom miłośierdźie pokázowáłá, ták y nam chćiey bydź *Mater miſericordiæ,* boć to ieſt Krolewska
Poëta. Cnotá, *Regia crede mihi res eſt, ſuccurrere lapſis.* Ty Naiáśnieyſza Krolowa, ktora ieſteś żyćiem náſzym, y Kánárem wſzytkie gorzkośći słodzacym, á oſobliwie nádźieia náſza. Záwitayże do nas ſzczęśliwie, *Vita dulcedo & ſpes noſtra ſalve.* Witay *o Vita Mirabilis*, ktora umárłych wskrzeſzaſz. Witay *o Vita*, ktora nie żywo národzonym dźiećiom życie dáieſz przy tym Cudownym Obráźie. Witay *o Vita Immortalis*, ktoraś ſię fatálney koſy, okrutney Párki nie zlękłá. Witay *o Vita*

ama-

amabilis, przez twego duchá z śmiertelnego prochu, w śmiertelnych odradzamy się Fenixow. Witay *o Vita delectabilis*, ktora wszytkie ożywiasz kreátury, przez Ciebie Słońce żyie, bo Ty iesteś *amicta Sole*, z Twoiey łáski ieszcze ziewa Miesiac, ktory nádeptuiesz Nogą; *Luna sub pedibus ejus*. z Twoiey łáski wszyscy żyiemy, bo Ty iesteś *Mater viventium*. Apoc: 12.
A iáko Kośćioł S. spiewa: *Benedicta Filia Tu à Domino, quia per Te fructum communicavimus*. O Zrzodło żywey wody MARYA! z ktorego kto się nápije, żadna mu trucizná ná wieki szkodźić nie będźie. O Drzewo żywotá MARYA! z ktorego kto fruktu skosztuie, śmiertelny go robak nigdy nie zágryźie: y dla tegoć podobno ná Cyprysowym Stole ten Obraz námálował ŁUKASZ S. że iáko Cyprys nieśmiertelney iest nátury, *Durando sæcula vincit*, ták ten nieśmiertelnym zostawáć będźie, kto z tego Cyprysowego Stołu MARYI fruktow pártycypowáć będźie. Sámá áffekuruie: *Qui me invenerit, inveniet vitam*. kto mnie szuka znaydźie żyćie. Glossá dodáie, *Inveniet vitam naturæ, gratiæ & gloriæ*: kto mnie szuka ożyie ná ćiele, ożyie ná honorze, ożyie w łásce Bożey, żyć będźie ná wieki w Chwale Niebieskiey, á nie tylko żyćie tá Krolowa dáie, ále też y słodyczą gorzkośći wszytkie przeplata. Nápadł Duch S. ná iákąś Niewiástę gorzkośći pełną. *Inveni amariorem morte mulierem*. Znáć że to tá Mátroná żołćią byłá, dla tego wszytkim obroćiłá się w gorzkość, gorzko u niey w gárdle, bo y słowá gorzkie, trudno ich zćierpieć, znáć że to tá Mátroná zła byłá y z kośćiámi, choleryczká, szczyra żołć y piołun, dla tego przykra wszytkim, to mi dźiwno, że ieszcze nád śmierć większa gorycz miáłá. *Inveni amariorem morte mulierem*. Wielka iest gorzkość śmierć połknąć, większa czásem z złą Zona mięszkáć, śmierći się rowna złe pomieszkánie, y owszem lepieyby w grobie mieszkáć, bo trup nic nie rzecze, niżeli z złą Zona, ktora záwsze háłásy robi. Gorzka iest ieszcze nád śmierć Niewiástá, bo śmierć raz tylko zábija człowieká, á Niewiástá codźień, co godźiná zábija ná sławie, zábija ná honorze, zábija ná worku, á co naywiększa, zábija y ná duszy, naycięży się w niey zákocháć, y ták dla tego iest nád śmierć gorzka, że Dusze od owey słodyczy, ktorey gust pártycypuie *ex fruitione DEI*, ná wieki oddala. *Amarior est morte corporali, quia cùm mors tantùm separat animam à corpore, mulier separat DEUM ab anima, & ita aufert ab anima dulcedinem vitæ*

Ecclesia. Symb: Prov: 8. Eccles: 7. Hugo Car:

ſpiritualis. Nie gorzka, ále słodka ieſt náſzá Krolowa, y owſzem ſamá słodycz, *Dulcedo;* bo *in fructu ventris*, wſzytkie nam słodyczy ná świát przyniosłá. *Dulcedo*, bo żadney w niey nie máſz gorzkośći y przykrośći. *Dulcedo*, bo Niebieskie Ambrozye y Kánáry w słodyczy przewyżſza. Ieżeli
Pſal: 24. iey Syn *Dulcis & rectus Dominus*, toć y Mátká muśi bydź *Dulcedo*, iákie bowiem drzewo, táki y owoc. Wſzytká ieſt
Can: 4. słodka MARYA. Słodkie iey uſtá, *Favus diſtillans labia Tua*,
Can: 2. słodkie iey słowá: *Mel & lac ſub lingva Tua.* Słodki iey
Ibid: 4. głos: *Vox enim Tua dulcis.* Słodka iey konwerſacya, *Eloquium*
Ibid: 1. *Tuum dulce.* Słodſze iey Pierśi nád Kánárſekt: *Meliora ſunt Vbera Tua Vino.* Tey słodyczy koſztował Pan IEZVS z wielkim ukontentowániem. Tey słodyczy koſztowáli Bernard,
Ex Vitis. Woyćiech, Herman, Wyznawcy Swięći, ktorych Nayświętſza PANNA do ſwoich Pierśi przypuſzczáłá. Słodka záprawdę
Epiphan: MARYA. *Hæc eſt quæ ſitientes perennis fontis dulcedine ſatiat.* Tá to Krolowa ieſt iáko Lukrecia, ktora gorzkośćia záprawne wſzytkich trybulácyi wody osłodźić potráfi. O wielka nádźieiá náſzá! *Et ſpes noſtra ſalve*, że ná wieki z Bábilonskiego kielichá gorzkośći koſztowáć nie będźiemy, gdy ſobie fruktem MARYI wſzytko słodźić będźiemy. Táć to Krolowa ieſt Nádźieiá náſzá naypierwſza po BOGV. W iey interceſſyi, protekcyi, Nádźieiá zbawienia náſzego, Nádźieiá doſtąpienia Korony wieczney. *MARIA non derelinquit ſperantes in ſe.* Dla tegoć Bernard S. zwykł był do ſwoich Vczniow
S. Bernar: mawiáć; *Filioli; hæc tota ratio ſpei meæ, hæc mea maxima fiducia.* Nikt nie zginął, ktokolwiek nádźieię pokłádał w MARYI. Tá to *Mater Sanctæ Spei*, nie raz tonących ná ląd wyprowadzáłá, tá w Ogniu, w powietrzu zoſtáiących nie raz od niebeſpieczeńſtwá ſalwowáłá. Tá przy porodzeniu ćiężarnym Mátronom áſſyſtowáłá. Tá dekretowánych ná śmierć częſtokroć eliberowáłá. Tá w rożnych przypadkách nie iednego rátowáłá, iáko Wotá świádcza. O wielka nádźieio
S. Auguſt: náſzá MARYA, *Et ſpes noſtra ſalve, ſpes unica peccatorum, per Te ſperamus veniam omnium delictorum, & in Te noſtrorum eſt expectatio præmiorum. Salve* Nádźieio náſzá, ábyśmy ſię y my powitáli z BOGIEM. *Salve* ná źiemi, ábyśmy Tobie *ſalve* oddáli y w Niebie ze wſzytkimi Swiętymi. Tego prágniemy, tego żądamy, o to Cię prośimy Krolowa Niebá y Ziemie. *Ad Te clamamus exules Filij Evæ.* Do Ciebie wołamy wygnáńcy Synowie Ewy, bo Ty ieſteś Mátka ożywiáiąca, do

Cie-

Ciebie iáko do Mátki miłośierdźia *clamamus*, bo ná nas *clamantes* wielkie piekło czyni. *Ad Te clamamus* zewſząd trybulácyámi śćiśnieni, podatkámi ućiemiężeni, Nieprzyiaćiołmi otoczeni. *Ad Te clamamus*, iáko poddáni, chćiey nam Rękę podáć upadáiacym. *Ad Te clamamus*, iáko chorzy, chćiey nam bydź lekárka ná duſzy. *Clamamus* ná cáłą gębę, z cáłego ſercá, ze wſzytkich wnętrznośći. *Clamamus exules* wygnáni, wydźiedźiczeni przez grzech, wygnáni z Oyczyzny, wygnáni od widzenia P. BOGA, á boday nie wygnáni od łáski, od konſolácyi Twoiey Máćierzyńskiey, od oká łáskáwego Twoiego, kto bowiem wygnány od Ciebie, wygnány będźie y od BOGA ná wieki. *Filij Evæ*, bo ámbicyi pełni, prezumuiacy wiele, pyſzni y nieunoſzeni. *Filij Evæ*, bo rebelizánći, nieposłuſzni, do złego skłonni, do dobrego nienákłonieni. *Ad Te clamamus*, wygnáni z Wołoch, z Podola, z Inflant, z Pomeránij, przywroćże nam ſtrácone Prowincye, áby sławá Twoiá, y Imię wſzędźie słyneło. *A Solis ortu, usq; ad occaſum, laudabile ſit Nomen Tuum.* Y owſzem z płáczem wzdychamy do Ciebie o Wielka Krolowa! *Ad Te ſuſpiramus gementes & flentes in hac lachrimarum valle. Suſpiramus*, prágnacy widźieć Syná Twoiego. *Suſpiramus* do Ciebie, ktora ieſteś poćiecha w mizeryách, Vćieczka w nieſzczęśćiu. *Suſpiramus*, ábyś nas w długoletnim pokoiu konſerwowáłá. *Suſpiramus*, ábyś Ceſarskie Páńſtwo y Polskę náſzę od Tureckiey oppreſſyi broniłá. *Suſpiramus*, ábyś nas przy Wierze S. Kátholickiey wſzytkich utrzymáłá. *Suſpiramus*, ábyś Heretykom w Kroleſtwách náſzych roſpośćieráć ſię nie dáłá. *Suſpiramus*, ábyś Rzeczpoſpolita przy Práwách y Wolnośći záchowáłá. *Suſpiramus*, ábyś Naiáśnieyſzemu AVGVSTOWI niezwyćiężona Ręką áſſyſtowáłá. *Suſpiramus*, ábyś nas wſzytkich iáko Páni mocna y niedobyta w tey Fortecy, w protekcya ſwoię wźięłá. *Suſpiramus gementes & flentes*, ábyś wſzytkie kule y ſtrzały Nieprzyiaćielskie ná nichże ſamych obracáłá, iákoś uczyniłá podczás Szwedzkiey w Roku 1657. Co widząc Szwedźi, bluźnić poczeli wołáiac: *Noſtri habent diabolos decem, Monachi centum.* Nie diabeł, ále moc Nayświętſzey PANNY repreſſalia ná ten czás dawáłá potencyi Szwedzkiey. Stawamy tu przed Obrázem Twoim *gementes & flentes*. Stawamy ięczacy pod ćiężarem grzechowym, ſtawamy płáczący Więźniowie ná tym tu mizernym y opłákánym świećie, *In hac lachrimarum valle.* Stawamy proſzac Cię o łáskę, o rátunek

Hoc Anno in Hungaria bellum Turcicum cum Ceſare Carolo Sexto.

Gigãtonomachia Czeſtochoviensis.

tunek, o miłośierdźie, *Eja ergo Advocata nostra, illos Tuos misericordes oculos ad nos converte*. Weyzryi ná nas łáskáwym
Cant: 1. okiem, wßákże *Oculi Tui columbarum*. Broń spraw náßych, iáko *Advocata* ná Trybunale Boskim, á záwźiętą ná nas sprawiedliwość zechćiey ubłagáć. Spozryi ná nas miłośiernie o miłośierna Krolowa, Twoie bowiem łáskáwe Oko iák Słońce rozpędza grzechowe ćiemnośći, Twoiego Oká nie mogą znieść Szátáni, dla tego ućiekáią. Ná kogo Ty weyrzyß o Páni łáskáwa! by był naywiękßy grzeßnik, to zápłákáć muśi. Obroćże ná nas miłośierne Oczy, ták iákoś obroćiłá ná owych Dominikanow w Márfylij *Salve Regina* śpiewáiących, ktorzy kiedy do tych słow przyßli: *Eja ergo Advocata nostra*, widźiáłá pewna Mátroná Pánnę Nayświętßą ná koláná przed Synem swoim upadáiącą, y supplikę zá śpiewáiącemi wnoßącą, kiedy záś śpiewáli, *Illos Tuos misericordes Oculos ad nos con-*
Malvẽda. *verte*. Widźiáłá Nayświętßą PANNĘ wesołym okiem ná owych swoich Dewotow pogládáiącą, y Páná IEZVSA káżdemu Brátu do pocáłowánia ofiáruiącą. Temi miłośiernemi Oczámi spoyrzyi ná potrzeby náße o Wielka Krolowa.
Symb: Temi Oczámi iáko Struś ożywiay nas swe dźieći, *Da oculis vitam*. Temi Oczámi powabnemi przyćiągay nas do śiebie, bo ia w nich mágnes widzę. O śliczne Oczy, ktore świećićie iák Gwiazdy, ábyśmy po nocy grzechowey nie błądźili! o śliczne Oczy, ktore świećićie iák Perły, wabiąc nas do śiebie! o śliczne Oczy á ráczey Strzáły, ktore wskroś by naywiękßych grzeßnikow przenikaćie! o śliczne Oczy á raczey fortunne kołká zá ktoremi śię wßytko ßczęśćie toczy! Weyrzyićieß ná nas łáskáwie. Tyś ieſt o Wielka Krolowa, iáko
Jeremiæ 1. *Virga vigilans*, ktora widźiał Ieremiaß nád potrzebámi náßemi czuiącą. Tyś ieſt *Virgo multocula*, iáko Cię názywa Epiphániuß S. bo nie dwiemá Oczámi, ále iáko Argus ná wßytkie ſtrony, ná wßytkie ſtany, ná wßytkie Kroleſtwá pogládaß. Ná Twoim Berle ieſt Oko (iáko Koronatow málowáli Ægypcyánie) bo Ty káżdemu prowiduieß czego trzebá. W rę-
Psal: 122. kách maß Oczy o Wielka Monárchini. *Oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ*, bo záraz rześiſto dáieß, w ktorykolwiek kąt spoyrzyß. Te tedy Oczy miłośierdźia pełne, obroć ná nas grzeßnikow, *Illos tuos misericordes oculos ad nos converte*. Kiedy Wielki Sługá Boski *Ioannes de DEO* mowił *Salve Regina*,
Ex Vita. przed Obrázem záwártym Nayśw: PANNY *di Gvadalupe*, ná owe słowá: *Illos tuos misericordes oculos ad nos converte*. otwo-
rzył

rzył się sam Obraz, odsłoniły się sáme firánki, áby był widźiał Ian łáskáwe Oko MARYI. Otworz sámá dobrowolnie Oczy supplikuiącym Nayświętsza MATKO. *Leva in circuitu Oculos Tuos & vide, omnes isti congregati sunt.* áby tu oglądáli łáskę y miłośierdźie Twoie. Obroć Oczy ná cáłą Koronę Polską, iáko *Regina Poloniæ*, áby nász Orzeł niezmrużone oko káżdemu Nieprzyiaćielowi pokazał. Pod czás obleżenia Szwedzkiego *in Anno* 1657. Widźiána tu byłá Nayświętsza PANNA w koło murow chodząca w Niebieskim Płaszczu, przed ktorym wzrokiem ućiekáli Nieprzyiaćiele, pisze *P. Gregorius Teretius*. Strászne Oczy pokázuy Nieprzyiaćiołom nowa Koronatko, ále nam Polakom łáskáwe y miłośierne záwsze pokaż Oko. *Illos Tuos misericordes Oculos ad nos converte.* Obroć Oczy ná wszytkich Dobrodźieiow mieyscá tego, promowuiąc ich Intereſſá przed BOGIEM. Obroć Oczy ná Eremitow tutecznych, prowiduiąc im *Annonam, tam in temporalibus, quàm in Spiritualibus.* Obroć Oczy ná cáły Zakon Paulinow, o miłośierna Krolowa! áby nie tylko w Polszcze, w Węgrzech, w Slasku, w Sclawonij, w Szwabskiey Ziemi, ále y po cáłym świećie rozmnożyłá się Ich sławá. *In omnem terram exeat sonus eorum.* Obroć miłośierne Oczy ná Peregrynántow, Viatorow, y wszytkich grzesznikow, tu ná to mieysce dla Chwały Twoiey zgromádzonych, á rácz im uprośić odpuszczenie wszytkich grzechow. Obroć miłośierne Oczy ná żyiących, obroć ná konáiących, ábyśmy śpiewáiąc te słowá z *Giertrudą S. Illos Tuos misericordes Oculos ad nos converte.* mogli widźieć w godźinę śmierći áſſystencyą Twoię z Aniołámi SS. Niepodobna o wielka Krolowa! áby miał bydź prywowánym widzenia BOGA, ná kogo Ty łáskáwym spoyrzyſz okiem. *Necesse est, ut ij, ad quos convertit Oculos, pro eis advocans glorificentur.* Weyrzyi o Páni łáskáwa miłośierniel á potym day oglądáć Syná Twoiego, *Et IESVM benedictum fructum Ventris Tui, nobis post hoc exilium ostende.* Pozwoliłáś o Mátko widźieć Syná swoiego ná źiemi Pásterzom, pozwoliłáś Krolom, pozwoliłáś Symeonowi y Doktorom Ierozolimskim, pozwoliłáś go widźieć ná Gorze Kálwáryiskiey Vkrzyżowánego, pozwolże widźieć y po śmierći w Ciele uwielbionego, ábyśmy się z nim ćieszyli ná wieki. Pozwoliłáś *ex Ordine Eremitarum S. Pauli, Francisco Pio*, ná ten czás kiedy był Generałem, widźieć Chrystusá nágiego w żłobie ubogiego, pokazáłáś mu y Twarz łáskáwą swoię,

Isaiæ 40.

Psalm: 18.

Ex vita.

S. Anselm.

kiedy będąc Przełożonym, nie miał czym Bráći ſwoich karmić. Ták ſię rzecz ma. W Sobotę gdy Oycowie Paulini odśpiewáli Nieſpor, Száfarz nie máiąc nic w Spiżárni, przyſzedł do Błogosłáwionego Męża, powiedáiąc; że iutro nie ma co dáć ná refekcyą Bráći, odpowiedźiał Oćiec Fráńciſzek Pius, nie turbuyćie ſię Bráćie o iutro, da nam Nayświętſza PANNA ktorey służemy, to wymowiwſzy, nákazał Oycom y Bráći, áby názáiutrz Mſzą záśpiewáli o Nayświętſzey PANNIE. Cudowna rzecz, ledwie co Mſzą odśpiewáli, álić Ieleń potężny począł do Forty kołátáć, otworzy Fortyan, záyrzy; áż przelękniony umykáć poczyna, widząc iednák z dáleká że Ieleń łáskáwy przyſtąpił do niego, y uwiązawſzy go zá rogi ná páśie, záprowádźił do Slachtuzá, áby go zábito ná kuchnią, żá co potym niezmierne dźięki BOGV y MATCE Nayświętſzey czynili, że ich *de fructu Ventris ſui* prowidowáłá. Widźiał tenże B. Generał, y w godźinę śmierći Nayświętſzą PANNĘ, z Pánem IEZVSEM, iáko świádczą Kroniki Zakonu tego. Pokazáłáś MATKO Nayświętſza zá czáſu Generálſtwá *Fratris Thomæ de Sabaria*, weſołą Twarz Páná IEZVSA, y owemu Brátu, ktory konáiąc záwołał. *O gaudium! o pulchritudo! vidi Fratres Ordinis Noſtri in Supercilio montis, cantica lætitiæ depromentes*. Cieſzćie ſię Oycowie, żem ia teraz widźiał Bráći Náſzych ná ...łáſney Gorze, Niebieskiego Ieruzalem, ślicznie przed Máieſtatem Boskim śpiewáiących. Pokazáłáś o wielka Krolowa Twarz Syná ſwoiego po tym wygnániu, y Oycu Micháłowi *Battis* Zakonu tego, ktory od Profeſſyi ſwoiey, káżdego dniá po ſto rázy witáiąc Nayświętſzą PANNĘ, á co rok tę Sálutácyą duplikuiąc, do tego Nabożeńſtwá przyſzedł, że codźień, tyśiąc trzyſtá pozdrowienia Anielskiego odpráwował, zá ktorą dewocyą ćieſzy ſię teraz widzeniem IEZVSA y MARYI. Pokázowáłáś *fructum benedictum Ventris Tui. V. Alberto Chanadino Prædicatori*, ktory wierſzem ślicznym opiſawſzy Táiemnice Zwiáſtowánia Twoiego, *in vim gratitudinis*, w regeſtraćie Niebieskiey zápiſány zoſtał. Pokazáłáś Nayświętſza PANNO, *Stephano Generali* Twarz Syná ſwoiego, y ſámá śiebie, ná ten czás bowiem gdy miał konáć, záwołał: *Ecce advenit CHRISTVS cum Virgine MARIA*. Pokazáłáś ſię z Synem ſwoim y Polakom, *V. Stanislao Oporovio, Martino Borkowicz*, pokażże ſię y nam, ktorą z duſze widźieć prágniemy á oraz Syná Twoiego, *Et IESVM Benedictum*. Pokaż nam go o łáskáwa Kro-

Chronicon Ord: Erē: S. Pauli.

Krolowa, nie tylko tu ná ląſney Gorze, ále y w gornym Ieruzalem, gdźie świátło nigdy nie uſtáie. *Et lucerna ejus eſt Agnus.* Pokaż tę łáskę *O Clemens* Krolowa, *Clementi XI. Pontifici Maximo,* ktory Cię droga uczćił Korona w tym Cudownym Obráźie. Pokaż tę łáskę *O Pia, Kárdynałowi Odeſchalkiemu*, ktory wymogł tę Koronácyą ná Oycu Swiętym, widząc ták wielkie Nabożeńſtwo do Nayświętſzey PANNY, ná ten czás kiedy był Nuncyuſzem w Polſzcze. Pokaż tę łáskę *O dulcis Virgo MARIA*, ląśnie Wielmożnemu Koronatorowi, z cáłym ląśnie Oświeconym *Szembekow* Domem, áby Herbowne Ich Roże, ná tym Cypryſowym Stole, słodkim konfektem *in cæna æterna* były. O łáskáwa Páni! o pobożna Páni! o słodka Páni! bądźże ná nas łáskáwa, wſzákże to własność Naiáśnieyſze Throny zdobiąca. *Nihil tam peculiare Imperiali Majeſtati, quàm Clementia.* Weyrzyiże ná nas pobożnym Okiem, *Et quia pia es, miſerere noſtri.* Oddal ná ſtronę wſzytkie trybulácyi gorzkośći, boś Ty ieſt słodka Páni. Bądź *Clemens* Naiáśnieyſza Krolowa z Naiáśnieyſzym AVGVSTEM, áby Herbowne Iego Miecze ná Krzyż złożone, przećiw Nieprzyiaćielom Krzyżá S. woiowáły, á nas poddánych, od záwźiętey poſtronnych Narodow broniły Imprezy. *AVGVSTO Regnāte*, niech będźie cáły świát *in pace, & roboretur clementiâ Thronus ejus.* Ieżelić Naiáśnieyſza Koronatko Syn Twoy Vkochány ieſt AVGVSTEM, od aukcyi fortuny náſzey názwány: *Vocabulum AVGVSTI Chriſtus perfectiſſimè complet, ut-potè ſuos & augeſcere deſiderans, & augere ſufficiens.* Niechayże y zá pánowánia AVGVSTA, Aukcya Wiáry S., Aukcya Swobod y wolnośći, Aukcya fortun y ſubſtáncyi ubogich ludźi, w Polſzcze náſzey, zá Twoią Máćierzyńska inſtáncya będźie. Bądź *Pia cum Senatorio & Equeſtri Ordine*, á wzbudź w nich przy ták wielkich w Oyczyźnie rewolucyách, áby iskierkę Stáropolskiey Cnoty, dźielnośći y pobożnośći, żeby nie dla kſztałtu y głowę y ſzáblę nośili.

Apocal: 21. | Juſtinian. | Judic: 7. | Prov: 20. | Beda apud Sebaſtian. Barradas de Nativ. Chriſti. Tom: 2.

Quid nos picta leonibus.
Fruſtra parma tegit! cur Iovis alite,
Aut cur accipitrem cavo
Geſtemus Clypeo! ſi male Martia
Reſpondet nota dexteræ,
Nec pulſo reſonat gloria pectori?

Sarbievius lib: 4. Epigram.

E 2

Ná co

Ná co Iáſtrzębiá, Orłá, Lwá ſtráſznego,
Nośić ná tarczy, odrysowánego,
Ieżeli w pierśiách, ſerce ieſt lękliwe,
Lub nogi w boiu Márſowym pierzchliwe,

In Tua pietate o Pia Regina! pokłada nádźieię Orzeł Polski, owſzem z wielką pobożnośćią *provocat ad volandum pullos ſuos* ná to święte mieyſce, ná ktorym, *Tua pietas homini tutiſſima virtus.* Bądź *dulcis* Naiáśnieyſza Koronátko, *his qui amaro ſunt animo.* piołunem ná trupách porosłym, olſzowym, lipowym liśćiem y pokrzywámi pod czás głodu páſzące ſię poſpolſtwo. Supplikuię, ábyś im wſzytkie gorzkośći ziemskie, w Niebieskie wiecznych słodyczy u Syná ſwoiego przemieniłá liquory. Wſzákże *paraſti in dulcedine Tua pauperi DEVS.* Bądź *Clemens* ná Heretykow, (lubo bluźnią,) áby Cię zá Monárchinią y Pánią cáłego świátá uznawáli. Bądź *Clemens* ná Pogánow w ćiemnośćiách niedowiárſtwá zoſtáiących, boś Ty ieſt Słonce ták dobrym, iáko y złym przyświecáiące. *Quemadmodùm Sol oritur ſuper bonos & malos indifferenter, ſic MARIA præterita non diſcutit merita, ſed omnibus ſe exorabilem, omnibus clementiſſimam præbet, omnium deniq; neceſſitatibus ampliſſimo miſeretur affectu.* Bądź *Pia,* iáko Mátká ná wſzytkich Synow, czyli Cię kocháiących, czyli Tobie rebelizuiących. Bądź *Dulcis* iáko przyiemna Páni wſzytkim bluźniercom, *Quorum os maledictione & amaritudine plenum eſt.* Bądź *Clemens* żywym Dobrodźieiom, bądź *Pia* zmárłym Fundatorom, bądź *Dulcis* wſzytkim pokutuiącym grzeſznikom. Bądź *Clemens* przytomnym. Bądź *Pia* odległym, bądź *Dulcis* do Ciebie áſpiruiącym. Bądź *Clemens* z łáskáwemi; bądź *Pia* z Pobożnemi, bądź *Dulcis* z Przyiaćielámi, bądź *Clemens* z właſnemi Poddánemi, bądź *Pia* z przyſpoſobionemi Synámi, bądź *Dulcis* ze ſzczeremi Dewotámi, zgołá z námi wſzytkiemi, bądź ná wieki, *O Clemens, o Pia, o Dulcis Virgo MARIA.* A tu iuż po Orácyi, ktorey kto rad pilnie słucha, 200. dni Odpuſtu doſtępuie, iáko pozwolił *Paulus V.* Ma y przedźiwne skutki tá chwalebna *Antiphona.* Piſze *Kránzius,* kiedy *Fryderykus* drugi Ceſarz wielkie *diſturbium* uczynił był w Kośćiele Bożym, *Innocenty* Czwarty Papież, nákazał był po wſzytkich Kośćiołách śpiewáć po Komplećie *Salve Regina,* y ták ſię wſzyſtkie uśmierzyły burze. Naiáśnieyſza Koronátko Nayświętſza MARYA PANNO, wielkie w Kośćiele Bożym, y teráźnieyſzych wiekow powſtáły zámie-

[Margin notes: *Deut. 32.* — *Virgil. in Æthna.* — *Prov. 36.* — *Pſal. 67.* — *S. Bernardus in Serm. ſup. Signum magnum.* — *Pſal. 13.* — *Lib. 8. Cap. 20.*]

mieszánia. Fráncya *fortissime penes Ianseniśmum* stoiąca, nie ták *odorem* swoich Herbownych Lilij, iáko *pessimum fœtorem* wydáie. Sycylia przez Scissye *in Scyllam* nápádłá. Polská ná rozkwitłym Wiáry S. polu, chwastem, ostem, y kąkolem rożnych Herezyi zárosłá, nowy świát do stárodawnych wroćił się superstycyi y zabobonow w Krolestwie Chińskim. Więc Naiáśnieysza Monárchini, zápalonym żywą wiárą y miłośćią sercem, wołamy do Ciebie *Salve Regina*. Vspokoy te Scyssye, uśmierz te bunty y niepokoie, iáko Páni y Krolowa. Kiedy Czárći przeszkadzáli Oycom y Bráći ná początku Zakonu Nászego po rożnych Klasztorách, strászac ich rozmáitemi widokámi y Lárwámi. Oycowie *capitulariter* zgromádzeni, postánowili, áby po Kompleċie *Processionaliter* ná szrod Kośćiołá wychodźić, y tę Antyfonę *Salve Regina*, iák naynabożniey śpiewáć mogli, ledwie co to Nabożeństwo záczęli, áż záraz owe diabelskie strászydłá ustáły, ktore Nabożeństwo ku Pánnie Nayświętszey, do tad trwa w cáłym Zakonie Nászym. Czego potym y inne Zakony náśládowáć poczęły, y do tych czas náśláduią. *Salve Regina* Nayświętsza MARYA Pánno, ieżeli Piekło obruszyło się z potencyą Herezyárchow ná Wiárę S. Rzymską Kátholicką, chcąc przeszkodźić Wiernym Duszom do dobrego przedśięwźięćia y perseweráncyi, potłumże śiły iego, á nie day upádáć Kośćiołowi Swiętemu. Zetrzyi głowę Naypotężnieysza Krolowa temu Wężowi, ktory iádem swoim, ták wiele Dusz záráżáiąc, iuż dawno *insidiatur calcaneo Tuo*. Nas záś Polakow broń od insultow Czártowskich, broń od Impetow zápálczywośći Boskiey, przez to *Salve Regina* ták, iákoś obroniłá owego Kápłáná lękáiącego się strásznie grzmotow y piorunow, ásfekuruiąc go dla wielkiego przez tę Antyfonę do Ciebie nabożeństwá, że mu więcey szkodźić nie będą. *Quia Antiphonam, Salve Regina, libenter ac frequenter decantas, nunquam tonitrua, neq; fulmina, quorum timore sæpius affligeris te lædent*. Ieżeli Ręká Boska, dla wielkośći grzechow nászych, pioruny ćiska ná Polskę, to przez domowe y postronne Woyny, to przez głod, powodźi y nieurodzáie, to przez zágęszczone choroby y morowe Powietrza, otoż do Ciebie wołamy, *Salve Regina, Mater Misericordiæ*, chćieyże iáko Mátká miłośierdźia uśmierzyć ten gniew piorunuiący, ábyśmy miłośierdźie Syná Twoiego ná źiemi wychwaláli, *Misericordia Domini plena est terra.* Mamy nádźieię w miłośierdźiu Twoim,

Motus in Ecclesia DEI.

Bzovius ad Annum 1228.

Cæsarius lib:76 c.30.

Psal: 32.

F *Ma-*

Mater misericordiæ, ponieważeś iuż przez zákończony szczęśliwie Tráktat, w Wigilią Oczyszczenia Twoiego, oczyściłá Polskę Nászę z biedy y mizerij wielkiey. Przywróciłás obumárłey Wolności *vitam*, iáko *Vita*, osłodźże nam *Calicem iræ ejus*, boś Ty ieſt *Dulcedo, quæ quotidie afflictos solaris, & mæstis lætitiam præbes*. W Tobie Nádźieiá Nászá, w Tobie ufność, *Spes nostra salve, ad Te clamamus &c.* Pokaż nam łáskáwe y miłośierne Oczy, iáko łáskáwa y miłośierna Páni. *Venerabilis Pater Franciscus Retz*, Nász Dominikan śpiewáiąc częſto *Salve Regina*, doznał miłośierdźia Twoiego w godźinę śmierći, ktoremuś *Salve* zá *Salve* oddáłá, záprászáiąc go do Niebá. Ieden Kánonik Regulárny, witáiąc Cię codźień przez tę Antyfonę, w godźinę śmierći gdy konał, widźiał przed sobą piekielną bramę y Niebieską otwartą, turbuiąc śię tedy, ktorąby mu kazano iść drogą, usłyszał z ust Mátki Miłośierdźia te łágodne słowá: *Tu dixisti non semel, Salve Regina, Mater misericordiæ, ego tibi dumq̃ misericordiam præsto*. Mowiłeś Ty nie raz, witay Krolowa, Mátko miłośierdźia, otoż ći miłośierdźie świádczę, podźże do Niebá. Roku 1622. Pewny Łotr w Mántuy ná Szubienicę prowádzony, kiedy go iuż Kát miał wieszáć, mowił tę Antyfonę, *Salve Regina Mater misericordiæ*, gdy przyszło do owych słow: *Illos Tuos misericordes Oculos ad nos converte*, zádźiergnał mu Kát powroz ná szyię, y obieśił zepchnawszy z drábiny, w tym drábiná z Kátem ſpádłá, á obieszony urwał śię z powrozem ná źiemię. Chćiał śię drugi raz Kát popráwić, lecz przyſtáwiáiąc drábinę obáliłá śię Szubienicá, y Kátowi nogę złamáłá: widząc tákie Cudo *Magistratus*, záprowádźić kazał názad do Więźienia, á potym go uwolnił. Łotr zás uwolniony miłośierdźie MARYI wychwalał, ktorego skutkiem sámym doznał. Ná Wyspách Filippińskich niektorzy Młodźiani pod czás gorącá wielkiego kąpáli śię w rzece, w tym zádzwoniono ná *Salve Regina*, usłyszeli to kąpáiący śię Młodźiani, więc námawiáć śię poczeli áby poszli ná ono Nabożeńſtwo, ieden Młodźian był temu przećiwny, náśmiewáiąc śię z ich dewocyi, ći nie słucháiąc, poszli ná *Salve*, iego w wodźie odszedszy, w tym Krokodyl przypadł y pożárł owego Młodźianá, á támći wolnymi zoſtáli, doznawszy miłośierdźia MARYI. W Páryżu gdy Brácia FRANCISZKA S. śpiewáli *Salve Regina*, kończąc Antyfonę ná owych słowách *O Clemens &c.* Dwáy Zydźi przechodząc mimo Kośćioł, poczeli śię z nich

náśmie-

Isaia 55. Justin: Miechov: super Litanias.

Marchese Nel: Diario Domenica.

Joan: Heroldt in prompt: Exem.

P. Donato Calvi in Ephemeri. Sacroprop Civ: Bergam: Tom: 1.

P. Thomas Auriema S. I. par. 1. de affectibus Marianis erga suos devotos.

náśmiewáć, czego nie mogąc wytrzymáć ieden Zołnierz ślepy ná oko, uiął się zá honor PANNY Nayświętszey, y dobywszy Szpady, zábił iednego Zydá, á drugiego poránił, ránny Zyd poszedł do Sędźiego, y instygowáć począł ná ślepego Zaboycę; posyła Sędźia Wártę, biorą Winowáycę do Wieży, ten w stráchu zostáiąc, ná ten czás gdy go bráno, polećił się Nayświętszey MARYI PANNIE, ktorey Obraz nádedrzwiámi Kośćielnemi widźiał. Wźięłá w Opiekę MARYA Obrońcę honoru swego, zárаz bowiem przeyzrał ná oko ślepy Zołnierz, przyprowádzony potym przed Sąd, skoro go Zyd obaczył, wołáć począł: że to nie ten Zaboycá, bo támten był ślepy ná iedno oko, y ták go Sędźia od śmierći uwolnił iáko niewinnego, á Zydá posukał. Wszytko to łáská MARYI ku swoiemu dewotowi spráwiłá. Nie wspominam innych Cudow, bo z tych Historyi pokázuie się iáwnie, iáko iest wielkie miłośierdźie MARYI, ktorzy ią znáią, y wyznáią zá Mátkę miłośierdźia wzdycháiąc: *Salve Regina Mater Misericordiæ.* Záchęcáiąc iednák do gorętszego nabożeństwá ku Nayświętszey MARYI PANNIE, iescze dwie krotkie przypomnię Historyiki. *B. Columba Mediolanensis* Dominikánká, kiedy *Salve Regina* z innemi Zakonnicámi śpiewáłá, widźiány był śliczny y wonny płomien z ust iey ku Niebu wylátuiący. Błogosłáwioney záś *Krystynie* wyśpiewuiącey *Salve Regina*, przy dokończeniu pokazáłá się Nayświętsza MARYA PANNA, y włożyłá iey Koronę bogátą ná głowę, ná ktorey nápisáne były te słowá: *O Clemens, o Pia, o Dulcis Virgo MARIA.* Zápalże do podobney dewocyi sercá y myśli násze, w tey Swiętey Antyfonie o Mátko Miłośierdźia! *Succendi cor nostrum igne Charitatis Tuæ quærimus.* Supplikuię z Grzegorzem S. Ty ktoraś ustáwicznie Ogniem Miłości Boskiey gorzáłá, wzniec áby iednę iskierkę w wnętrznośćiách Dewotow swoich, *Quæ tota ardens fuisti, omnes se amantes incende.* żebrzę tey łáski z Bonáwenturą S. ábyśmy przez to nabożne *Salve*, mogli się powitáć z Tobą, y szczęśliwą z Rąk Boskich, zá zasługi násze odebráć Koronácyą. Oświec ná Iásney Gorze pod czás tych tryumfálnych Ogniow Koronácyi Twoiey y Herbownego Paulinow Kruká, áby Cię nieustánnie ná tym tu Cudownym mieyscu wychwalał y głośił. Kiedy *Augustus* Cesarz z Aktyáckiey powroćiwszy Woyny, z tryumfem wieźdzał do *Capitolium*, między inszemi ápplauzámi pospolstwá, ieden Rze-

Benedict9 Gonon in Chronologia Virginis Anno 1337.

Maraccius in lil: Mariano.

Menologiũ Cisterciẽse.

Homil: 15. in Ezech:

Antiq: Rõ:

F2 mie-

mieślnik wyuczył był Kruká tey Orácyi, *Salve Cæsar Victor.* co wielce kontentowáło Cesárzá. Naiáśnieysza Koronátko Nayświętsza MARYA PANNO, ták trzymam że z Twoim ukontentowániem będźie, gdy Cię Herbowny Paulinow Kruk, iuż dawno z DVCHA S. y z Zakonney instrukcyi wyuczony, podobnym przezemnie wita Stylem, *Salve Regina.* Przyimijże to *Salve,* ktorym Cię wszyscy witamy, serdecznym áffektem wołáiąc: *Salve Regina Mater Misericordiæ, Vita dulcedo, & Spes nostra salve; ad Te clamamus exules Filij Evæ. Ad Te suspiramus gementes & flentes in hac lachrymarum valle. Eja ergo Advocata Nostra, illos Tuos misericordes Oculos ad nos converte. Et IESVM, benedictum Fructum ventris Tui, Nobis post hoc exilium ostende.*

O Clemens, o Pia, o Dulcis Virgo

MARIA.

APPROBATIO ORDINARII.

PRo Gloria DEI, & Honore Beatissimæ Virginis MARIÆ Matris DEI, Cæliq; & Terræ Reginæ; Concio hæc, Eximij Authoris ejus, ac Sacræ Theologiæ Doctoris, laudabili dexteritate elaborata & promulgata; necnon Præstantissimi Auditoris diligentissima attentione, approbata.

Imprimatur.

M. BASILIVS PLASCZEWSKI, Sacr: Th: Doct: & Profes. in Vniversitate Crac: Collegij Majoris Senior Pater, Eccl: Cath: Crac: Canonicus; Collegiatæ SS. OO. Crac: Præpositus, Łętkovicen: Curatus, S. R. M. Secretarius, Librorum Diœc: Crac: Censor. mpp.

Anno Christi 1718. Die 30. Januarij.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0023701